

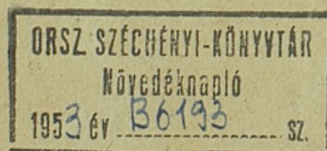
RMK. I.

1269 b

In Exequijs C. Alexandri Cortesha,
2y Sermo Tyrannica 2. Septembr. 1681. habitus
à P. Cimerico R. Soc. Jesu.

Ismeretlen unicum pld.

*R. II. I. 1269 ^{b.1}
Tegy*

MIDŐN

Az Tekéntetes és Nagyságos

GALANTHAI ESZTERHAZI SÁNDOR, UR

El-temettetnék;

Nagyszombatban, Keresztelő Szent
János Templomában, a' Pater Jesuitáknál, Szent
Mihály havának második napján, 1681.
Eszterendőben.

Harc Így Predikállot, *IESVITA* Concio.
Mori PATER KYSS IMRE. *docet.*

Nyomtatot Nagy-Szombatban az Academiai Bötűkkel
Srnsensky Matyás által,

)(o)(

Quod est opus tuum ? Quæ terra tua ? & quo vadis ?
 Vel ex quo populo tu es ? Jonæ cap. 1.
 Mi dolgos vagy ? hová való vagy ? és hová mégy ?
 avagy micsoda népközzül vagy te ? Jonás Pró-
 fétának első résziben.

Zrettenetes, és senkinek nem kedvező Halálnak
 íszonyú vóltáról gondolkozván, e' világnak eg-
 gyik nevezetes bölcse, Pláto, a' kérdőknek, mi
 volna a' bölcsesség ? ilyen rövid feleletet ada, de
 valóban fontossan, és ki-merhetetlen mélységgel:

Meditatio mortis. Az Halálról való elmélkedés. Oh! bizonyá-
 ra bölcs felelet! minden világi bölcseséget föllyúl haladó böl-
 csesség! Mert noha az emberi nyughatatlan elme, sok féle böl-
 cseségekben fárad nagy izzadással. Némely, miképpen sző-
 rőzön fok kincset, gazdagságot; némely szépséget, némely
 hirt nevet; némely méltóságot; némely dicsőséget. De mi-
 vel hogy, mind ezekben véget vét az Halál, mind azok fölöt
 való bölcsesség, az Halálról való elmélkedés; hogy jó véget ves-
 sen ember maga életében. Ugyan-is, kicsoda fuvalkodnék föl
 Luciperrel, ha meg gondolná mőly ocsmány léfzen, ennehány
 nap múlván, a' rút Udvari szolgák, békák kigyók közöt? Ki-
 csoda gyengéltetné és kecségtetné testét, a' duz-gazdaggal, és
 tékozló fiúval, ha eszében forgatná, mőly rút állatok fognak

vendégeskednyia az ő testéből: kicsoda emésztené magát éjjel nappal, a' rendetlen gazdagságnak kerefetivel, s' világi szorgalmatosságokkal, ha arról elmélkednék, hogy csak egy darab gyolcsba, vászonba, posztóba takartatván, deszkák közzé a' koporsóban szorittatik?

Bölcs Plátóval, egy értelemmel voltak amaz nevezetes Philosophusok, kiket Brachmaneseknek neveztek. Kik magok háza előt, meg nyitot koporsókat szoktak vala tartanyi, a' végre, hogy vagy ki, vagy be mentek, az Halálnak emlékezeti elméikben forogion, és élettyeket jó regulákhoz szabván, meg fedhetetlenül folytatnák idejeket. Ezen bölcsektől nem távozván Zénó Philosophus, oktatta széppen a' világ fiait mondván: Ne bizzatok ugi az élőkben, hogy minden nap ne hinátok tanácsban az holtakot. Sétályatok bé, ha csak elmétekkelis világnak mind kicsiny, s' mind nagy rendei a' Czinterimekbe, és beszélgesetek az holtakkal. Erre czilózáván a' bölcseknek bölcse ezen fontos szavaival: *Memor esto judicij mei, sic erit et tuum. Ecclesiastic; 38.* Meg emlekezzél az én itiletemről, mert így leszen a' tiedis. Tegnap nékem, és ma néked.

De hiszem, világossantant minnyájunkat, a' kitől minden bölcseségnek folyamattya vagy, Jeremias példájával, mondván: *Descende in domum figuli, & ibi audies verba mea. Jerem. 18.* Meny alá a' fazekas házába, és ott meg hallod az én igemet. Más szep, és méltóságosab, tisztességeffeb eszköszte vehetet volna elő, a' bölcseség tengere, a' fölséges Isten, a' Sárnál, agyagnál; de ugy akarta, hogy a' fazekas házában a' Sár körül mutatná meg-ez világnak rövid voltát, álhatatlanságát, gyarlóságát, nyomorúságát; hogy, a' mint a' Sár, cserép egybe omol, törlik, romlik; ugy az Ember, minden szépségével, fölségével, és hívságával elenyészik.

Hogy azért, életednek vége jól essék, minek előtte ar-

ra

ra költetik iutnód, arról elmélkedgyél. Mint a' jó hajós avagy gallyás mester, a' hajónak utólyára áll avagy áll, onnan igazgatván s' kormányozván hajójának vagy gallyájának eleit, ily elméddel az Halál házában, ha akorod, hogy jól mendedgyen életednek hajója e világnak sok álhatatlan habjaival tellyes tengerében. Erre vinne kézen fogva Severus Császár, ha világból való bóldog kimúltodat ohaitanád kerefstény lélek; a' ki még élteben helyet csináltata magának a' holot temettesék, és gyakorta oda bérekeszkedvén, meg csókolgatóaszt az helyecskeket ilyen hasznos szókkal: Te kis helyecske magadban fogadhatodé, kinek nagy része e világnak mayd kicsiny?

Ez lévén azért, mind az Istennek sententiája, s' mind pedig ez világ bölcséje: hogy nincsen nagyobb bölcseség az halálról való elmélkedésnél, tractályunk Mijs kőröszteny Halgatoim az Halálról. Mennyünk elméinkel a' Czinterimben, Sírban, koporsóban. Beszélgesünk ez jelen való meghóltal, Tekintetes Nagyságos, Néhai ESZTERHAZI SANDOR Urral. Hallyukvégső hathatós szavait. Elsőben is én téfzem föl a' kérdéseket, ugy, a' mint Jónás profétával cselekettek a' hajósok minek előtte a' tengerbe vettetnék, és az czet hal el nyelné. *Quod est opus tuum? Quae terra tua? & quo vadis? vel ex quo populo tu es?* Mi dolgos vagy? hová való vagy? és hová mégy? avagy kicsoda nép közzül vagy te?

Ugy mondám, én is kérde, minek előtte a' mindeket meg emészto, senkit maga gyomrából ki nem adó földnek, mint feneketlen tengernek, és telhetetlen czet halnak, adás-sál. Felely meg rövid kérdésimre Tekintetes Nagyságos Néhai ESZTERHAZI SANDOR Ur. Mi dolgos vagy? hová való vagy? Es hová mégy? Avagy kicsoda Nép közzül vagy te? Mivel hogy pedig igen nagy dolgok ezek; kérem ezen szomorú álkolmatosságra öfzve gyűlt kőröszteni Halgatoimat, halgasák szorgalmatossan az Halálnak szomorú de hasznos nótáját.

)(o)(
Quod est opus tuum?
Mi dolgos vagy?

Nagy az én dolgom! a' világnak minden gongyait föllyúl haladgya! ebből függ örökké való életem vagy halálom! *Annos aternos in mente habui Psal. 76.* Az örök esztendőök voltak elmémben, aszt kiáltom Sz. Daviddal. A' mennyit nyom az örökké-való boldogságnak ki beszélhetetlen gyönyörűséges volta, és az örökké való kinoknak ki mondhatatlan Súllya; hogy eszt el-kerüllyem, s' amaszt meg nyeriam, éppen annyit nyom az én mostányi dolgom. Hallom a' szent léleknek mélységes mondását! *Nescit homo atrum odio, an amore dignus sit? sed omnia in futurum servantur. Escltis 9.* Nem tudgya ember, ha szeretetre legyené méltó, vagy gyűlölségre? hanem mindenek jövődöre tartatnak. Hallom Sz. Jóbnak rettegtető szavait: *Semper quasi tumentes saper me fluctus timui DEUM, & pondus ejus ferre non potui. cap. 31.* Mindenkor mint a' fölöttem dagadozó habokat féltém az Istent, és az ő terhét nem visélhettem.

Hallom az Istenes embernek, Sz. Hilarionnak, halála előtt való nagy óhajtását: meny ki én lelkem! mit félsz? meny ki én lelkem! mit kételkedel? *septuaginta propé annis servisti Christo, & mortem times?* Mayd 70. Esztendeig szolgáltál a' Christusnak, s' mégis félsz az haláltúl? Hallom hasonló szentségű Hieronymus szívbéli bánatit! *Ego peccatorum sordibus inquinatus, diebus ac noctibus, operior cum timore reddere novissimum quadrantem, & quod mihi dicatur: Hieronyme veni foras. Epist. 5.* éna' bűnöknek undokságával megmocskoltatot, mind éyjel s' mind nappal retteggéssel várom az utolsó fillerig való meg fizetésemet, és hogy az mondatik nékem: Hieronyme jöy ki! Hallom Sz. Bernárd Sopánkodásait *lib: de inter. domo.* Maga vétkei és fogyatkozásait ostorozván. *Heu me miserum!* jay nékem nyomorútnak! és még is jay nékem, a' ki ezeket, és több meg számlálhatatlan rosszsakat cse-

)(o)(
 cselekszem, mégis oly batorságossan eszem iszom, nevetek, aluszom, mint ha már az halálon és iteleten által mentem volna, és a' poklot el kerültem volna. &c:

Nagy azért az én dolgom. Mert mind ezek forognak elmémben; és életemről is gondolkozom. Neis látsék szokatlannak senkinek, hogy halálomhoz lévén közel, mégis az életemről elmélkedem. Mert halgassatok Sz. Jób mondását. *Dicebamque, in midulo meo moriar, & sicut palma multiplicabo dies. cap. 29.* és mondék, az én fészkeemben halok meg, és mint a' pálma fa meg fokasítom napjaimat. Imé miként ferkeszteti együvé Sz. Jób. az halált az étellel. Az halálból vária az életét, és a' napoknak fokaságát. Meg-hall, s' megis él Sz. Jób aszt mongya. De ércsed Sz. Jób bölcs Filozofiáját. Ezeket az igéket: mint a' pálma fa meg fokasítom napjaimat. A' Zidóból így olvasák: mint a' Fenix meg fokasítom napjaimat. Az mint hogy Tertul-liánusis, éz következő Sz. David mondását. *Iustus ut palma florebit. Psal. 91.* Az igaz mint a' pálma fa virágzik. Így olvassa a' Zidóból: Az igaz mint a' Fenix virágzik. A' Fenixről pedig aszt írja Tertul- és más Doctorok is, hogy vénségében, szép szagos ágocskákból, s' más eszközökből fészket rak magának; abban a' szárnyainak nyughatatlan levetgetésével a' verőfényen nagy melegséget indit, s' tüzet tamaszt maga meg égésére; de mingyárt hamujából meg elevenedik, meg vyiúlását vária, és napjainak fokasítását. En-is halálom előtt, életemről gondolkozom, hogy örökké jól éllyek el-fogyhatatlan napjaimnak fokasításával.

Nagy az én dolgom. Mert azon-is fáradok, miképpen lehessem minden cselekedetem gazdag és aranyos. tudom, hogy Midás aszt kérte vala az Istenektől, valamikez nyúlna, aranya változnék; de midőn az ételeis oly ártalmas gazdagságra változott, meg bánta abbéli balgatag kívánságot. De én mestersé-

gebb

geffel módal nyughatatlankodom azon, hogy minden cselekedetem aranyos, sőt éppen arany legyen. Mert Istennek kiváltképpen való tanításából vezem Sz. David igéiből: *Asitis Regina a' dextris tuis in vestitu deaurato. Psal. 44.* A' Királyné job kezé felől állot aranyos ruházatban. Es tovább azon Zoltárban; hogy minden dicsősége a' Király leányának belől, az az lelkében vagyon. *In fimbrijs aureis circumamicta varietatibus.* Arany prémekkel, sok színű ékeségekbe öltözt. Hallod? hogy az Isten jegyesének a' kőröztény léleknek, a' kőntőse aranyos, de a' kőntőse préme éppen arany. Mert a' kőntős vége, préme, az életnek végét példázza. Azért én is látván életem végét kőzelgétnyi, azon igyekezem, hogy minden cselekedetem arany legyen.

Azon köll fáradságyi a' kőröztény embernek, hogy Istenéhez való szeretetinek, leg inkább életének vége felé minden kincsét ki-terieszle; arra oktatván fok mennyei kincsekkel bővelkedő Sz. Jób. *Ingredieris in abundantia Sepulchrum, sicut infertur aceruus tritici in tempore suo. cap. 5.* Bévségben mégy a' koporsóban, a' mint a' búza ásztag be vitetik az ő idejében. Nézzed itt a' jofzágos cselekedeteknek kincses és aranyos vóltát. A' mint a' búza, a' le-kaszálás és falló által való le-metcszés után, meg szaporodik, és az ásztagok megtelnek. Ugy az halálnak kazája alá, nagy gazdagsággal és kincsel köll készen lenni a' kőröztény embernek; hogy a' mennyei Csűrbe bévséges gyűnőcsöt viheffen be. Még a' fősvény emberek-is, halálokhoz őzelgetvén, elő adgyák, a' reytekből fok kincseket és aranyot. Annál inkább a' kőröztény ember, életében készitit keretit hozza elő, és igyekezzék azon, hogy mind arannyá változva az Isten szeretetnek nagy lángal égő kemenczéjében.

Oh! moly nagy kívánsággal akarta édes üdvözitőnk az nberekkel közlenyi, maga drága testének meg bocsúlhetetlen

ele-

eledelét! a' mint hogy kijs nyilatkoztatta azt. *Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar. Luc. 22.* Kivánva kívántam a' hufvétet meg ennyi veletek, minek előtte szenvedgyek. Nem csudáladé ember, hogy elzt az kívánatos drága Vacsorát és kincset, éppen haláláig halasztotta? Azért bizonyára, hogy élete végén mutassa meg nagy vóltát, annak a' meg bocsúlhetetlen kincsnek. *Cum dilexisset suos, in finem dilexit eos. Joan. 13.* Midőn szerette volna az ővéit, végiglen szerette őket. Mutatta ugyan mind egész életében nagy szeretet, de halála előtt leg főlsegelebben; akkor emelte föl leg magossab hegyét a' szeretetnek. Így a' kőröztény lélek bévségben mennyen koporsójába; mint a' búza ásztag be vitetik az ő idejében. &c.

Bölcsen cselekedtek Christus Urunk Tanítványi. Midőn Emausba mentek estve felé, meg tartoztatták üdvözitőnk, sőt kén szerítették, hogy el-ne mennyen túlók. Miért vóltak ebben oly szorgalmatosok? Meg-felel Sz. Lukács *quoniam ad vesperas est. cap. 24.* Mert bé estveledik. Mert az ember bölcsőségének árnyéka igen megszfe terjedet; hoszszú estve felé az árnyék. Mert már az Halálnak szövétneki gőzölögnek és füstölnek. bölög vóltál te vén Simeon, midőn JESUST a' Templomban be vitték; őledbe vevén, áldád az Istent ilyen szókkal: *Nunc dimittis servum tuum Domine Luc. 2.* Most bocsátod el Uram a' te szolgádat. Melyről elmélkedvén Orig: így szóll. Ha valaki e' világból ki megyen; ha ki a' meg-kötöttettek tömlőcséből ki-bocsátatik hogy uralkodnyi mennyen. Vegye Jé-sust a' kezében, vegye magához. *Et tunc exultans ire poteris quod desiderat Homil. 15. s.* úgy örvendezve oda mehet a' hova kívánkozik.

Kérgyed már élő ember túlem; *quod est opus tuum?* mi dologos vagyok? Leheté e' világon nagyobb dolog ezeknél? az örök-

B

ké va-

(o)

ké való jót vagy rosszát el-nyerni. Most kel Czimeres Grifemnek természetit követnem. Melynek egy része olyan mint a' Sas, más része mint az oroszlány. Adakozását mutatya a' Sas fok emberekhez, részessé tévén a' szűkölködőket eledellel. Adok szegényeknek lelkemért jávaimból. Noha azt életemben-is el-szoktam vala mindenkor követni, ruházván esztendőn ként szörzetes embereket, és Istenemnek a' szegényekben adakozván. Most kell minta' Sas, mely a' fái nemes-ségét azzal próbállyá ha szemlélheti a' verő fényt, szemlélnem az igazságnak Napját. Most köll minden világi galibákból ki-öltőznöm, és meg viúlnom mint a' sas; mely felől Sz. David. *Renovabitur ut aquila juvenis tua. Psal: 102.* Meg uyiúla te ifiúságod mint a' sasé. Melynek midőn az orra igen horgadvénségében, s' a' miat nem ehetik; a' kősziklába rontya horgas orrát s' úgy uyiúl. Hogy az földköz ne görbedgyem, és a' világi terhek ne nyomjanak alá felé. *Petra autem erat Christus:* A' kőszikla Christus vala. A' Christus kőszálhoz lietek, hogy meg uyicson. Most köll mind betegségemnek súllyát, s' mind más kőrősztokét csendessen viselnem; mint az Oroszlány. Mely felől írják, hogy a Cartágo-béli Hannónak szűkséges partékait hordozta. Életem folytában-is azon igyekeztem, hogy a' rágalmazó és engem meg szóló nyelveknek terhét-is csendessen visellyem. most köll azon lennem hogy, mint az Oroszlány, midőn kedves izű eledellel jól lakik, örvendező és vig kedvű; a' drága eledellel JESUSOM Testével még tölcsem s' elégítsem lelkemet. Es noha igen el-badgyattam testemben, de hogy méltábban vehessem magamhoz, föl emelkedem nagy galibával. Ezek az én dolgaim. *Annos aternos in mente habui!* Az örök esztendők voltak elmémben! Oh! nagy örökké való-ságnak tengere!

Qua

(o)

Quæ terra tua?
Hová való vagy?

Arra-is meg-felelek. Valóban csudálatos az én lakó helyem. Mert e' földön, e' világon lakom ugyan, de úgy, mint ha nem laknám e' világon. Az én Czimeres Grifem, szárnyas tollas mint a' Sas; lábas, szőgyes mint az Oroszlány. Ugy a' földi állatok közzé való, hogy a' levegő égi madarak társaságában-is legyen. élek e' földön, mint ha az égben laknám. Lelkem szárnyaival a' Saffal föl röpültem. Erre oktatot vala szent Pál. *Nostre conversatio in Cælis est. Philip: 3.* A' mi nyáiaszkodásunk mennyekben vagy. E' világon lakot, mintha oda föl let volna, s' azért monta felőle, széppen Sz: *Chrysost: hom.: 22. ad popul: Antioch: depænit: & contin: Terrestris Angelus, & celestis homo.* Földi Angyal, és Mennyei ember; azzonnis kel bizonyára lennyi minden kőrősztenyi embernek, hogy Christus életét éllye e' világon; és mondhasa szent Pállal: *Vivo ego, jam non ego vivit verò in me Christus.* Galat: 2. élek pepig, már nem én, él pedig én bennem a' Christus.

Ha élnyi akarok oda föl, meg-kelít a' Világi lakó helyemben halnom halálom előtt. Eszt rayszolta előmbé Lázár, midőn halottaiból föl támoda. Mert elő-jöve, *ligatus pedes & manus. Joan. 11.* meg-kötve lévén a' lábai és kezei, és az oracája kezkenővel vala bé-kötve. A' mely hatalommal föl-támofztá üdvöztönk, azon hatalommal el öldhatta volna kezeinek, lábainak, orcájának köteleit. De azon halálnak formájával, arra tanított, hogy hálalunk előtt-is halnyi igyekezzünk. Elt Lázár, de az halálnak formáját viselte. *Lazarum ideo Christus vita nostra restituit, ut unus homo semel nasci, & bis mori disceret. S. August. Hom. 2.* Azért hoszta visszsa az életre Lázárt Christus Urunk, hogy meg-

B2

tanú-

tanúlnánk az embert egyszer születetnyi, és kétszer meghalni. Bóldog, a' ki olyan hazában lakik e' földön, hogy halála előtt meghalván, az halál ne urálkodhassék rajta. Az utolsó halálnak veszedelmét úgy előzze-meg, hogy ne itt e' Világon láttassék lenni, hanem oda föl; s' azon igyekeztem az én Sas természetű Grifemmel.

Ha még-is kérditek. *Qua terra tua?* Hová való vagyok. Mennyeinek mondom magamat lenni, és nem földinek. Meg jelentette azt régen Sz. Pál. *Exeamus, non enim habemus hic manentem Civitatem, sed futuram inquirimus.* Rom. 13. Mennyünk ki, mert nincs itt maradandó Városunk, hanem a jövődöt keressük. Ot a' mi lakó helyünk, a' hola' mi Üdvözítőnk. azért éltünkben is e' Világon ott kől lakunk. Istennek minden teremtet állottya, arra a' lakó helyre igyekezik, az holot az ő kívánt Javát találja. Ugy a' madarak a' levegő égbén; az halak a' vízben; a' lábas állatok a' földön. Ugy a' tűz magófságra föl igyekezik; a' kő alá felé; a' vizek sebes folyással a' tengerbe. A' mi jön és bóldogságunk nem a' földhöz vagy ragasztva, hanem a' Mennyei; az holota' Christus a' mi Urunk; a' ki kívánságinkat be tellyesíti, s' lelkünknek végetlen tágofságát meg-elégíti. Nem igaz körefztény, a' ki szeretetit éppen e' Világra függeszti; a' ki lelke czillyát itten keresi; a' ki magát nem szarandoknak tartja. a' ki a' földet Menyorfságért választja.

Ha tovább-is kérded, *qua terra tua?* Hová való vagyok? Nem a' meghalandók, hanem az élendők földéből való vagyok. igazán-is igyekeztem édes Üdvözítőmtől előmbé adatot Imádságot, naponként el-mondanom: *adveniat regnum tuum.* Jöjjon-el a' te országod. Mert ugvan-is tiszta szível, és lélekkel nem mondhatnám, jöjjon-el a' te országod; ha e' földihez ragattam volna. *Quid ergo oramus, adveniat regnum tuum, si captivitas terrena delectat?* S. Cyp. L. de mortal. Mit imádkozzuk, jöjjon-el a' te országod,

god, ha e' földi rabság gyönyörköttöt? Meg-mutatta Sz. David: Hová valónak kelennem, szomiuhozva így ohaitozván: *quando veniam, & apparebo ante faciem DEI?* Psal. 40. mikor megyek-el: s' jelené meg az Isté orczája előtt? mikor jutok én Istené az én lakó helyemre? mikor emelkedem föl az én Sas tollú Grifem ereiével? mikor ayukszom-meg az én Centrumóban? az élők földében? &c.

Nem lakó helyem az, az holot midőn leg nagyobb bóldogságban vagyom-is az ember, és nevet; könyhullatásokkal alztattya orczáját; mert hiszem próbáltad, hogy örömödből nevetvén, könyveztél? Nem lakó helyem, az hol az édeség nincs keferőség nélkül; mellyet a' méhecskék természeti meg-mutat; midőn a' mint Plinius írja L. 11. c. 6. 7. minek előtte a' mézet készícsék, kívül belől mézes kosárjokat vagy tökéjeket, keferű füvekből ki szívot nedveséggel, meg-kenik. Nem lakó helyem, a' mint a' Sz. lélek mongya: *uva eorum, uva fellis, & botri amarissimi.* Deut. 32. az ő szőlőjök epének szőlője, és keferűséges szőlő gerezdek; édes szokot lenni a' szőlő, keferű az epe. Örömet szöröznyi a' szőlő leve a' bor, izetlenséget az epe, de ugyan csak olyan e' Világhoz ragadók bóldogsága, olyanok között nincs lakó helyem, szerencsésebbnek ílttem magamat bölcs Salamonnal ily formában, inkább a' megholtak között számlálnó, hogy sem az élők között. *Laudavi magis mortuos, quam vivos.* Ecclesiastis. 4. inkább dicírttem a' holtakat, hogy sem az eleveneket &c.

Theodosius Császár felől írja Baronius. anno 716. n. 2. hogy nem akarván élni, az olyan bóldogtalánul élők földében, Uraságát el-hagyá, a' Világtól el-szakada, még e' földön éltében a' felső élők földére igyekezett, úgy élt Isteneffen, mintha már nem e' világon élt volna; és midőn e' Világból ki-múlt, Epitaphium helyet, az hol fekűt, a' márvány-kőre azt vésette ki: *Sanitas*: Egészség. Az hamú között ujjúl, a' koporsóban virágzik, és hogy csak az halál által találhat ember egéséget. ha élvén

e' Világon, úgy él mintha az élendők hazájában élne. Mért örült édes Üdvöztünk midőn Lázár meg-holt? *Lazarus mortuus est, & gaudeo. Joan. 11.* midőn föl költé holtából, *Lachrymatus est Jesus.* könyvezet Jesus, hogy meg-mutassa azt a' lakó helyet boldognak lenni, az hol élven az emberek, meg-halnak hogy jól éljenek. *Quae terra tua?* Hová való vagyok? im hallatok.

Et quo vadis?

Es hová mégy?

Oh mily nagy, és mélységes kérdés ez! hová megyek? a' végnélkül való örökké valóságra. hová megyek? az honnan soha soha viszlaz nem jövök. hová megyek? az hol mind az elmúlt, s' mind a' következendő üdők, mindenkor jelen vannak. hová megyek? az hol az Istennek esztendői, mind edgyűt vannak; mert állanak, nem folynak. hová megyek? az hol az Istennek esztendői egy nap, és az ő napja nincs minden napon, hanem csak ma, mindenkor ma, az az, örökké-való. hová megyek? oh oda igyekezem, az hol a' mostanyi Jó egy szem-pillantással, az örök jait el-kerülyem. hová megyek? arra nem igyekezem térni, az hol e' Világnak szerencsétlen fiai vég-nélkül kinlódnak. hová megyek? oda szándékozom, az hol ne érezzem azt a' veszedelmes örökké valóságot, holot azok szenvednek, kik az egy szempillantásnyi tobzódást, fesletiséget, gonosz életet, nagyobbra bocsúlték az el fogyhatatlan Jónál. Oh mily bölcsen monddta, a' Szent életű Godefridus Bambergensis Püspök: *omni momento sto ad ostium aeternitatis.* minden szempillantásban az örökké valóságnak aytaja előtt állok. Oh oda megyek én most!

De még más nagy gond is vagyom raytam, mert ezen hosszú utomnak elein meg-is kel harczolnom, mind ennyi beteges állapotomban-is. Mely harczolásomban, Gedeonnak Madiániták ellen való bölcs harczolása jutot eszembe. Midőn három

három száz válogatot vitézst válofzta, trombitákat adván kezekbe, és üres palaszkokat s' azokban égő faklyákat. *Judic. 7.* Ugy hogy, három helyen a' tábor-körül trombitálnának, és az edényeket el rontanák, s' bal kezekben tartanak az égő faklyákat. Ez uytalálmányt halván és látván a' Madiániták, föl háborodának, ordítanak, és meg-futamának, s' vágyák ölik vala magok egy mást. Így győzte meg Gedeon, Madiánnak nagy táborát.

Látodé élő ember, Gedeonnak szép mesterségét? veszedé eszedbe okos praktikáját? Nem fegyverrel, kardal, puskával, láncsákkal, nyilakkal, ágyúkkal, s' más félelővő és tábortüzes vasas szerzőmokkal győzte meg erős ellenségét, hanem trombiták harfogásával, az föld edények el rontásával, és azokban lévő faklyáknak tündöklésével. Meg-fuýták már nekem-is a' rettentő trombitát! meg kől ütköznöm erős ellenséggemmel az Halállal, meg nem győzhetem, a' sötétséget el nem űzhetem hogy láthassam az járatlan utamat, ha a' föld edény palaszka el nem rontatik. Micsoda föld edény? meg-mongya Sz. Pál, a' mi kincsünk *in vasis fictilibus* 2. Cor. 4. cserép edényekben vagyunk, a' nyomorult test az a' cserép edény, ennek kől el rontani, s' úgy derül világosság, s' örök életre vezérő fényes faklya. *nisi Gedeon hydrias confregisset, non aspexisset lampadum splendorem, itidem homo, nisi corpus contempserit, divinitatis lumen non intuebitur* Isaias Abbas Orat. 17. hogy ha Gedeon a' palaszkokat el nem rontotta volna a' lámpások fényességét, nem láta volna; úgy az ember-is, ha testét meg nem útállja, el-nem rontja, az Isteni látásban részes nem lesz. El kől oszolni, romlani a' föld edénynek, a' testnek. Mint Fenix, de nem marad az halálban; azt meg-győzi, &c.

De tudván, hogy ilyen erős ellenséggel kől küszköd-nöm, és viaskodnom, azon-is igyekeztem, hogy minden fegyveréből ki foszszam. Leg-erősebb fegyvere a' Vetek. mert a' mint Sz. Pál

Sz. Pál mongya: *mors per peccatum introivit in mundum*. A' bűn által jött be e' Világra, az halál; a' bűnnel hatalmaskodik az egész emberi nemzeten? En le ráztam el-hántam magamról tehetségem szerént, a' szent Gyónás által, s' ilyen elmélkedéseket bocsátottam fölséges Istenemhez.

Oh! én kegyes meg váltóm, és irgalmas Atyám! a' ki ezernyi ezer jót ígértél a' te benned bizóknak; a' ki Zálogul hatad kinszenvedéfedet, drágá vérednek ontását, keserves halálodat, csak te benned vessém reménségemet. A' ki bűnös lőkőmnek szeretője vóltál, és üdvösségemet meg-akartad nyernyi mikor magam nem kerestem is, még pedig kinos halálod által; hogy ne könyörülne most raytam midőn semmidben sem áll? Hozzád foházkodom szívemnek alázatos mélységéből, a' Publikánussal mondván: Isten légy kegyelmes nékem bűnösnek. Szánom bánom minden gonoszságomat töröld el-lelkemnek, undokságát piros vérednek meg-bócsúlhatetlen érdemű patakával. Híszem nem akarod a' bűnösnek vesztét; hanem hogy meg-térien és éllyen. Imé előtted állok szegény árvád, szaggasd el bűneim kótelit, az halál fegyverét, hogy tisztán jelenhessem meg-szere szined előtt.

Más erős fegyvere az Halálnak, a' Világi nagy szorgalmatosságok, és e' földi jók körül való rendetlen törődés. Eszemben vévén Eiletem végéről való Istenemnek decretumát, azokat-is leattam magamról; minden Világi javaimat, mellyekkel kegyelmes Istenem meg-áldot vala, szerelmesimnek hattam, hogy most lelkem semmi kelepcebe ne szorittatnék.

Vay ki fok hálókka, törökkel, és kelepcezzel hánnya bé mostanyi útomat, az én nagy Ellenségem! Nem-is héjába int mindeneket nagy bölcsen Salomon: *Scito, quod in medio laqueorum ingrederis. Eccl. 9.* tudgyad, mert török közöt jársz. Sz. Chrysoft. így olvassa: *agnosce, quod in medio laqueorum transis*, meg-isméried, hogy

hogy a' török közöt mégy által. Ne csak imigy amigy tekincesd, nézzed; hanem ugyan meg-tudgyad, meg-ösméried, hogy bizonyossan el-kerülhesse a' törököt. Tuttá eszt az okos, istenes Király Ezechias Kinek meg-jelentvén Isten a' Proféta által, hogy meg-hal; *dispone domui tuae, quia morieris in ista: 38.* Rendeld el a' te házodat, mert meg-hal sz te. Mit cselekszik a' bölcs király? belé bocsátkozik az hálókba: a' fok törökben? az Halálnak öszve veszt kötelei közzé? kereskedésekbe, életnek gyönyörűségébe, és világi dolgoknak szorgalmatosságiba? és Ezechias a' falhoz fordítá orcáját. *Et oravit ad Dominum.* és imadkozik az Urnak. Ily bádgyat vóltom-rais, kezembe az imádságos könyvecske. tanácslom-is mindennek, s' hallyátok kik beteges ágyam körül vattok: senki mága imádságát csak utolsó órára nehadgya, kit én egészséges koromban sem mulattam el, mondván szent Daviddal: *Uram nyisd meg az ajakimat, és a' szám a' te dicséretidet hirdeti.*

Ebben faradok én-is mostan, lelkemre víselek gondot. Istenemet kérem, hogy szent kegyelmével táplállyon erre a' nagy rettenetes, hoszszas, ösméretlen útra. Tudom a' mit sz. Jóh. mond. *Non reverteretur oculus meus, ut videat bona. cap. 7.* meg nem tér az én szemem, hogy jókat lásson. Arról a' hoszszas útról soha visszsa nem térek. Nem szemlélik többé az én szemeim e' világi jókat. Nem szemlélik engem tökéletesen szerető édes feleségemet. Nem szemlélik véreimet, szerelmes gyermekimet. Nem szemlélik méltóságos atyámfiat. Nem szemlélik barátimat, jóakaroimat. Nem szemlélik, akar mi lehetne, a' mi it e' világon gyönyörköttethetne. *Non reverteretur oculus meus.* meg nem tér az én szemem. Azért a' végnékül való jóra igyekezem minden gondolatom oda fordult. Lelkem, mint a' magneses vasacska a' naphoz, Istenemhez nyughatatlankodik. Oda megyek.

)(o)(

Vel ex quo populo tu es?
Avagy micsoda nép közzül vagy te?

Amaz fölséges, dicsőséges, hirrel nével az egész világra ki-terjedet, nagy Magyar Nemzet, és Nép közzül vagyok én. Mely felől bizonyára, bizvaft mondattathatot, a' mit Israel népének virágzó állapottyában mondott vala Moyses. *Non est alia natio tam grandis. Deut: 4.* Nincs-is más ily nagy Nemzetség. Mert járd el bár elméddel, és szemeddel a' Chronikákat, és Historiákat, és fontold meg azokat az állapotokat, mellyek valamely Nemzetséget föl szoktak magasztalni és ékesíteni; ha völté oly nagy Nemzetség, mint a' Magyarság? avagy, ha olvastális nagy Monarchákat, vagy mesze ki terjedet hatalmú Népet, el-nem érkezetté azzal a' Magyar Nemzet?

Há az eredetét, származását, és kezdetét nézzük, a' mint a' Chronikák írják. vagy a' nagy erővel s' híres cselekedetekkel tündöklő Hercules fiátul; vagy az hatalmas Nemrohtul vett eredetét a' fölséges Magyar Nemzet, melyből valók vóltak amaz vitéz hirrel e' világra ki-terjedet Scythiai Amázon hadakozó Aszszonyok, kikhez hasonlókát még e' világ nem szemlélt.

Ha az erő, és hatalom téfzi nagygyá a' Nemzetségeket Nem völté erős, és hatalmas a' Magyarság? Német Országot, Francia Országot, Olasz Országot, Adriaticum Tenger mellyéki Népet, A' Görögöket, Myfiat, Illyriat, Macedoniát, Achájat, Pannoniát, Atila idejében meg-győzte, meg-hódította; és több más Nemzetségeket is. Mint a' tűztul, és árviztül tartottak minden népek a' Magyar Nemzettül. Ugy hogy, méltán mondhatták felőle, a' mit irtak a' meggyőzhetetlen Romajakfelől. kik meg-érkezvén a' győzedelmekről, a' kőfalokat ron-

)(o)(

rontották el mutatván hogy az ő győzedelmes Császároknak nem elégséges a' város kapujá, hanem tágallab bé menetelt érdemel. Minden Város, Vár keskeny vólt a' mi Nemzetségünk hatalma előtt. Meszfe ki terjedet Országok is egészen kapukat nyitottak Nemzetségünknek.

Csak az egy Corvinus János annyira rontotta az hatalmas Török erőt, hogy Corvinus halálát meg értvén a' Török Császár, könyvezet boszizuságába, és mérgébe, hogy meg nem boszizúlhatta a' Török Nemzetségen el-követet fok győzedelmes hatalmasságit. Corvinus fiának, ugy mint Mátyás királynak fölséges cselekedetét, mostis hirdetik nagy dicsiretekkel fok Országok; kinek csak hírére is a' Mahumet Török Császár mind egész táborával el szaladot minden lövő szerfzámít el-hagyván.

Ha az hadak böles vezérletét nézzük, melly-is nem utolsó dicfirtet a' Világi Monarchákban, dicfirtetik Atila, hogy fok fele külömböző Nemzetségekből álló rettenetes és roppantot táborát, mely a' földnek-is terhére vólt; ugy kormányozta s' akarattya szerént vezette, hogy a' Világi fejedelmi Uri fölségek nagy álmélkodással csudáltak. Mátyás király tábora felől is azt írta Bonfinius, a' ki maga látta, hogy mássa nem vólt, Istenhez és Valláshoz való nagy szeretetre, tiszta életre, egymás között való egyefségre, hadi alkalmatlanságoknak békeséges el-tűrésére, nézve.

Ha az igaz Istennek tiszteletét, és ősméretét visgálljuk, mennyi fok millio lelkeket vezetett arra Geyza a' Magyarok hadnagya, avagy inkább leg főb Fejedelme? Es annak Fia, Sz. István első Királyunk, az egész Nemzetünket őrdögi szolgálattul elvonta, pogánvságból, bálványozásból ki hozta, és erre az én Catholica Vallásomra térítette Istenes emberek fáradsága által.

Ha a' Királyságnak és egész Nemzetségnek Coronáját
Cz mel-

méltó böcsre vettyűk. hová lehet tisztességebb Corona a' Magyar Coronával? Az Isten akarattából, Angyal által meg-intetvén Benedek Pápa, Arany Coronát küldé Sz. István Királynak. Sőt sokaknak itéleti aszt tartya, hogy Menyből adatot alá az a' Corona Benedek Pápanak.

Ha Szent embérekkel kől dicsekednünk. Azokkal-is tündöklőt Országunk Nemzetségünk, mint a' szép gyűrű ékef-fen ragyagó gyémántokkal. olyanok voltak Sz. István első Királyunk, Sz. László, Sz. Imre, Sz. Erzsébet, és többen.

Ha Bóldogságos Szűz Mariának Tiszteletit nézzük. Oh mőly nagy vőlt az Nemzetségünk közöt! Sz. István Király, Szűz Maria őltalma alá atta és bizta az egész országot. Nagy Aszf-zonynak nevezetivel dicsőítették az Istennek Annyát a' Magyarok. Sőt azzal-is dicsekettek a' mi eleink, hogy Bóldog Aszf-zony katonájnak hivatták magokat. Vitézi Jelnek tartották a' kopia mellet kezeken viselni az Olvasót. Ünneplésekkel, bótólésekkel tisztelték, mint Országunknak Patronáját.

Ha az igaz Hitnek egygyesége tündököltet Nemzetségeket Mind egy igaz Catholika Vallású vőlt a' Magyarság. Nézd most is mindenűt a' Jeletet. Szóllanak a' falok, szép roppantot templomok, sok kalaftromok, Ersekségek, Püspökségek, számos Istenes Szerzetes emberek. De jay nagy bóldogtalanság! konkolyt hinte az elenséges ember, régen bóldog, s' most romlásra hanyatlot Országunkba; meg-bontván a' szép hit béli egygyeséget, és Isteni tiszteletet. Oh mőly fönnyen mondhatták ez előt: *gloria & honore coronasti eum Domine, Psal. 8.* dicsőséggel és tisztelettel meg-koronáztad őtét Uram. Mennyei földi, lelki testi Coronával ékefítettél vala föl Nagy hatalmú Isten a' Magyar Nemzetet.

Ihon azért, ha kérditek. *Ex quo populo tu es?* Meg hallátok micfoda Nép közzül vagyok én. De még-is kérded, micfoda Nép

Nép közzül való vagyok. A' meg nevezet, dicsőséges Magyar Nemzet közöt; jó hirrel nével méltósággal igen ki teriedet ESZTERHAZI Familiából. Abból, melynek első törzökíe Esztorás Pál vőlt. Es azután leg-nevezetesebb A'ga, Nagy Magyar ESZTERHAZI Miklós, Gáborral Daniellel egy test vér, és az én Atyámmal Pállal a' ki Országunk javára sok esztendőök forgasában A' vice Generáliságot viselte. Familiánknek leg-nevezetesebb A'gának mondam lennyi, Méltóságos EZTERHAZI MIKLOS URAT, Magyar Ország Vice Királyát. Kinek bölcsesége, maga viselése, és Istenes élete annyira emelkedet vala, hogy sok okos emberek itéleti szerént, Országoknak királyais lehetet vőlna. Kinek bölcs vezérlése, oly hasznos vőlt Hazánkban, hogy mostis sok jámboroknak és igazaknak szivekben elméjekben forogannak jó emlekezete; s' bar jelenlétével láthatná mostanyi romlot állapotunkat; főt hólta után is ennyi üdövel méltán mondhattuk bölcs Salamonnal. *Quis est hic, & laudabimus eum? Ecclesiastici 31.* Kicsoda ez, és dicsíriűk őtét? Sok hasznos nevezetes dőlgokat cselekedet hazánk javára. Avagy, azon nagy Ur Fejedelem, vice Király helyet, azért atta Isten, annak Fiát Méltóságos EZTERHAZI PAL URAT, azon Tisztben; hogy Apja nyomdokát követvén, szegény Nemzetségünket el-esendő állapotából ki segéllye Kireis adgyon Isten ő szent főlsege erőt, malasztot egészéget. Nagy ékefsége bizonyára Familiánknek, hogy csak ily kevés esztendőökben, mind Apját s' mind Fiát azon vice királyságban láttatok; reménlvén továbbis mezfize ki terjedendő Csemetéit, ágait meg-romlot hazánk javára. &c.

Abból abból a' Familiából vagyok. Melyből Lászlók, Ferenczek, Tamások, Györgyök, Gáspárok, Péterek, Imrék, Sigmondok, Laiosok szerelmes házajok és Nemzetek őltalma mellet, véreket ontották, és életeket fogyatták. Ugy hogy,

ne csak a' régiek dicsekedhesse nek Horátiusokkal Coklesekkel, Scevolákkal, Scipiókkal, kik házajokért nem fősvénylették a' meg-halást. Bizonyosága vagyok; mert jelen voltam, midőn Grof EZTERHAZI LASZLOVAL, testvér bátyám Ferencz Gyarmati Kapitány életét fogyatta. többször is szerencsétlenné tétem hazám mellett; az minthogy Léva viszfza vételekoris, a' Magyarságnak fő Stráza Mestere lévén jelen voltam. Abból a' Familiából való vagyok, melyből mostis Vice királyságnak, Generaliságnak, Kapitányságnak, és más dicsiretes ékeségnek Czimereivel tündöklök Országunk. Abkól a' Familiából való vagyok, melyben szép Atyafiví szeretettel éltem, és tiszteltem minnyájokat az EZTERHAZI URAKAT; kiktőlis vég búcsút vészek, követvén mindeneket, ha valaha meg bántottam. vagyok oly reménségbe, atyafiví engedelemmel lesznek látván ily hosszú útra való menetelemet.

Leg elsőben is, Méltóságos vice Király, Magyar Országgi Palatinus Grof EZTERHAZI PAL, kinek óltalma alá biztam szerelmesimet; nagy Familiáknak fenye, ékesége, és csillaga erősödgyél Gedeon, Abner, Jonathas, Joab fő Vitézek hatalmával szegény Országunk javára. Az után, méltóságos UR Atyámfia Grof EZTERHAZI FERENCZ, légyen Isten veled, nevedgyél a' méltóságokban Nemzetünk dicsőséges szolgálattára, Familiánk hire kiterjesztésére. Néktek-is mennyei jót kívánok, a' mennyei Királytól, Méltóságos Grof Urak, Draskovity Miklos, és Erdődi György, nekem vérséggel közel valók; kiknek is jó akarattokban és atyafiví szeretetekben ajánlottam az én kedvesimet. Teis édes Bátyám EZTERHAZI MIKLOS UR; egy testvér voltál velem; álgyon meg Isten e' földön is, és más világon is ne távozzunk az örök jóban. De rólatok sem felelkezem el-kedves Nénéim, Eyjel Nappal Istenünknek szolgáló EZTERHAZI MARIA MAGDOLNA, Posonyi klastrombá.

A' mi-

A' miért szolgálj Istenednek, adgya meg ő szent főlsége. Es tégedet Tekéntetes Nagyságos Berényi György meg-hagyot özvegye, ES TERHAZI SOFIA, vigasztallyon az irgalmas Isten árva állapotodban. Minnyájan édes vérem ESTERHAZI Familiá búcsúsom tületek és kedves Feleségemnek Atyafiai. Teftetekben, Lelketekben minden Jót kívánok; meg-bocsásta-tok. A' mint hogy Országunkban igen el-ágoztatok és meg szaporottatok, ugy Istenes étellel, bölcseséggel, vitézséggel, magatok viselésével, nagy meszfze terjedgyetek kívánom. Mindenitek Nevét elő nem számlálom, mert már csak az utolsó pótcentésre jutottam.

De még is kérditek. Micsoda Nép közül vagyok? Oh keferves kérdés! oh keferőségnek hegyes törével szivemet által járó felelet! Itt nyom meg leg keményebben az Halál háza. Az én szerelmes Népem közül való vagyok, oh én kedves Népem, Morocz Erzébet! Morocz Erzébet! kedves házos társom, kivel húszon egy esztendeig nagy lelkem csendeségével éltem, a' ki engem meg nem szomorított, kedvemet kereste, igazán hiven viselte velem a' házóság terhét. El hadlak. Így teczet a' nagy Istennek. Anyai szeretetedbe ajánlom kedves Fiaimat; azokban engem látcz. Az orosz lányt maga nevében viseli LEOPOLDUS, a' Sajt Császári Czimerébe; Oroszlányok Oroszlánya, Sasok Sassa főlséges Császáruk, Királyuk LEOPOLDUS, Sas és Oroszlány természetű Grifeimet, kedves Fiaimát kegyelmében ajánlom. Annak hívségére nevellyed szerelmes Feleségem őket, de elsőben, a' leg főlségebb Ur Isten tiszteletire, kitis a-Szent-írás *Leo de tribu Juda*; és *Aquila magnarum alarum*, nevez. Juda Nemzetségéből való orosz lány, és nagy szarnyú Sasnak. Azután hazánkban szolgálattára, Familiánk bocsúletire, Magadnak örömdre. Mesd mélyen szivedbe végső szómat: álgyon meg Isten Tefti Lelki minden jóval, lelked üdvösségére. Lelkemért, imádkóztas, csak az a' mi kincsünk. Vele-

Veletek-is Isten legyen szerelmes Gyermekeim. Istene-
teket szeresétek. Vallástokban buzgoak legyetek. Anyátokat
bőcsüllyétek. Országoknak igaz szolgái legyetek. Láttá-
tok mint buzgokottam Zólyom Vármegyében igaz vallásunk-
mellet, emberi tekintet nélkül ki irtogatván a' konkoly hinte-
getőket, atyátok követői legyetek.

Végte, minnyájan kik jelen vattok. nagyok, kicsinyek;
gazdagok, szegények. Elmétekben forgassátok ezeket a' szó-
kat, mellyekre én most meg felelgettem. Mi dolgos vagy?
hová való vagy? Es hová mégy? avagy micfoda Nép közül vagy-
te? Mert el nem kerülitek az én Utamat. Meg-ke halnotok
oh nagy tenger! oh nagy mélység! Vége lesz itt mindenek-
nek. Vég nélkül való következik. Jó-é vagy rossz?
Haly-meg gyakran éltedben, hogy ély-meg
hóltodban. Amen.

EMEKEZEL AZ HALALROL.

